

SARJAINFO 1977:1

Julkaisija: Suomen Sarjakuvaseura ry.,
PL 927, 00101 HELSINKI 10
Postisiirtotili 35164-9
Arkisto: Linnankoskenkatu 6 A
Jäsenmaksu v. 1977 20:-, alle 18-vuotiaat 10:-
Toimitus: Juhani Tolvanen (vastaava),
puh. 709 32 87
Taiteilija: Riitta Gartz

Jäseneksi on helppo liittyä maksamalla jäsenmaksu seuran postisiirtotilille. Muistakaa merkitä nimenne, ikänne, ammattinne, osoitteenne ja puhelinnumeronne tilillepanokorttiin! Osoitteenmuutoksista on ilmoitettava kirjallisesti seuran postiosoitteeseen. Ilmoittaessanne osoitteenmuutoksesta jäsenmaksun yhteydessä on nimenomaan mainittava, että osoite on muuttunut; ei riitä, että vain ilmoitatte uuden osoitteenne tilillepanokortin ao. kohdassa. Esittäessänne sarjakuvaseuralle kysymyksiä, joihin toivotte kirjallista vastausta, olisi ystävällistä liittää mukaan palaustuspostimerkki. Sarjainfon kirjoittajat vastaavat itse esittämistään mielipiteistä, jotka eivät välttämättä edusta Suomen sarjakuvaseuran tai toimituksen kantaa.

SEURAN ARKISTO UUTEEN OSOITTEESEEN

Päivystysvuorojen järjestelyssä ilmenneiden hankaluuksien vuoksi Seuran arkisto siirretään Pihlajatieltä pikkuhiljaa puheenjohtajan kämppään. Osoitehan on Linnankoskenkatu 6 A 26.

Ilmoitushinnat: 1/1 sivu 300 mk., 1/2 sivua 180 mk.

SUOMEN SARJAKUVASEURA RY:N HALLITUS

Pekka Gronow, Pietarinkatu 12 A 21,
00140 Helsinki 14, puh. kotiin 179607,
toimeen 765766

Ilpo Hakasalo, Vaasankatu 19 B 34,
00500 Helsinki 50, puh. kotiin 713452,
toimeen 7332743

Johanna Horelli, 2. linja 25 A 31,
00530 Helsinki 53, puh. kotiin 735217

Juhani Härnä, Sepänkatu 3-5 D 91
00150 Helsinki 15, puh. kotiin 639767

Bengt Packalén, Gyldensvägen 10 E 81,
00200 Helsingfors 20, puh. kotiin
675221, toimeen 4013674

Jari Fantzar, Louhentie 11 D 76,
02130 Tapiola 3, puh. kotiin 466419

Timo Reenpää (puh.joht.), Linnankosken-
katu 6 A 26, 00250 Helsinki 25, puh.
kotiin 493427, toimeen 170471

Juhani Tolvanen, puh. 7093287

Pekka Tuliara, Rataavartijankatu 4 E 106,
00520 Helsinki 52, puh. kotiin 140636

Seuran sihteeri: Riitta-Kaarina Tikka-
mäki, puh. toimeen 649717

VUOSIKOKOUS

Seuran vuosikokous pidettiin 30.11. 1976 kämpällä Pihlajatie 30. Esityslista hyväksyttiin muutoksitta kokouksen työjärjestykseksi, esillä ei ollut sääntömuutosehdotusta tai muuta erityiskysymystä, joka olisi vaatinut maininnan kokouskutsussa. Toimintakertomus hyväksyttiin vilkkaan keskustelun jälkeen, samoin myös kokous tili- ja vastuuvapauden viime vuoden hallitukselle. Seuran puheenjohtajaksi vuodelle 1977 valittiin Timo Reenpää, muutenkin säilyi hallitus melkein muuttumattomana Juhani Tolvasen vain tullessa Jukka Lingon tilalle. Jäsenmaksut päätettiin pitää ennallaan 10 ja 20 markkana, toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio tulevalle vuodelle hyväksyttiin. Muina esille tulevina asioina keskusteltiin mahdollisuudesta julkaista jonkinlainen jäsenluettelo, joka antaisi tarkempia tietoja jäsenten kiinnostuksen kohteista sarjakuvan alueella.

AUTA SARJAINFOA- TILAA SE KIRJASTOON

Helppo keino lisätä lehtemme tilaajamäärää ja hyvä tapa tiedottaa Sarjakuvaseurasta on pyytää kirjastoa tilaamaan se aikakauslehtihyllyynsä. Pyydä nyt koptipaikkakuntasi lähintä kirjastoa tilaamaan Sarjainfo.

Helsingin erikoiskirjastot ja sarjakuva

Suomen kielellä ei sarjakuvaintoili-joita ole paljoakaan hellitty, Kaukoranta-Kemppisen ja Kaukorannan bibliografian lisäksi ei sarjakuvaa käsitteleviä kirjoja tai artikkeleita ole kovinkaan paljoa nykykirjallisuudessamme.

Toista on ulkomaankielillä, ranskaksi, italiaksi ja englanniksi on ilmestynyt joukko toinen toistaan merkittävämpiä ja merkittävämpiä teoksia, mutta suomalaisen harrastajan kannalta ne ovat useimmiten varsin kalliita tai niiden hankinta on muuten kovin hankalaa. Tässä tilanteessa on kirjastolaitos ojentanut aina silloin tällöin auttavat kätösensä apuun, yleisistä kirjastoista löytyy jonkin verran ulkolaistakin aineistoa, mutta laajemmat valikoimat, lukien vielä pois yliopistolliset kirjastot, ovat eri maiden lähetystöihin tai kulttuurikeskuksiin liittyvissä erikoiskirjastoissa. Ainakin tuo valikoiman laajuus pätee muihin taiteenaloihin, mutta miten on sarjakuvan laita?

Kävimme läpi suurimman osan Helsingin edelläänmainituista erikoiskirjastoista eli: America Center Library, British Council, DDR Kulturzentrum, Deutsche Bibliothek, Goethe-Institut, Istituto di Cultura Italiana in Finlandia, Suomi-Ranska yhdistyksen kirjasto ja Ranskan kulttuurikeskus. Kierroksemme lopputulos ei paljoakaan innostanut, sillä vain kolmesta paikasta tarttui pussimme pohjalle jotain. Sakeoissa ja Englannissa on aineiston määrä kotimaassakin pienempi, mutta... America Center'in kirjastossa oli haluamiamme kirjojen määrä suurin sillä sieltä löytyi peräti (?) kaksi suoraan asiaa käsittelevää ja ainakin parissa muussa aihetta sivuttiin jotenkin. Kirjastoon tulevista lehdistä voidaan kuriositeettina mainita Disney Worldin esittelylehti Vacationland, jossa mainostetaan tuota paikkaa ylhäältä ja alhaalta, sisältä ja ulkoa. Disney-hullut voivat ainakin vilkaista, lisäksi Disneyn animaatiofilmeistä löytyy ainakin yksi kirja.

Asiaa enemmän tai vähemmän koskettavista kirjoista voidaan mainita James Playstee Wood'in Magazines in the US (1971 NY kirjastonumero 051) kirja käsittelee lehdistöä USAssa ja sen vaikutusvaltaa, sarjakuvasta s. 401-409. Magazines in the 20th century (1964 Ill. 051.09); yleisiä piirteitä amerikkalaisesta lehdistöstä sarjakuvasta siellä tällä hajamainintoja.

Mass Media and the Popular Arts (1971 001.512) Rissoverin toimittama kokoelma artikkeleita joukkotiedotusvälineistä ja niiden suhteista yhteiskuntaan, esipuheen mukaan kirjan pitäisi antaa "ideas for investigation, discussion and writing". Kuvituksena kirjassa on paljon Feifferiä ja Tenavia. Sarjakuvaa käsittelevät artikkelit muodostavat kuitenkin vain osan teoksesta, sitäpaitsi kaikki nuo artikkelit ovat teoksesta Funnies, an American Idiom. Kirjassa on kuitenkin mielenkiintoisia keskusteluyksymiä jokaisen aihekohdan jälkeen, jotka auttavat ainakin osaltaan, toivon mukaan, laajentamaan ajattelutapaa sarjakuvasta.

Varsinaista asiaa käsitteleviä teoksia on siis vain kaksi, David Manning White:n toimittama Funnies, an American

Idion (1963 NY 0.70) onkin ainakin näistä teoksista varsinainen helmi. Esipuheen mukaan teos kertoo siitä, miten sarjakuvat kuvaavat arerikkalaista kulttuuria. Kirjoittajina on kirjallisuusarvostelijoita, historioitsijoita, sosiologeja, psykologeja, piirtäjiä (walt kelly, al capp). Artikkeleita esim. sarjakuvan tärkeät vuodet 3000 e.Kr. lähtien, 10-sivuinen juttu Krazy Kattista, miehen ja naisen suhteet amerikkalaisessa sarjakuvassa, jne, jne, jne. Last, but not (?) least eli Steranko History of Comics vol. 2 (1972 741.5) on Jim Sterankon tekemän 6-osaisen teossarjan toinen osa. Tuo sarja on esipuheen mukaan "6 volumes tracing the historical and sociological development of visual storytelling in the medium of the comic book" Voisiko sen vielä hienommin sanoa?

Kirjassa on artikkeleita mm. aiheista national comics, Spirit, Captain Marvel, police comics, jne. Kuvituksesta kannattaa mainita mm. yksi Spirit-sarja eli Strange case of Mrs. Paraffin.

Jim Steranko on muuten itsekin varsin tasokas piirtäjä, josta löytyy näyttöä mm. Captain American numeroista 110, 111 ja 113, jotka hän on piirtänyt.

Instituto di Cultura Italiana in Finlandiassa on saatavilla yksi sarjakuvaa käsittelevä artikkeli nimittäin esseesarjan Carte Segrete 3. osassa on artikkeli sarjakuvan kerrontatekniikasta.

Ranskan kulttuurikeskuksesta löytyi myös yksi artikkeli teoksesta Entretiens sur la paralitterature, jossa on yksi 20-sivuinen artikkeli aiheesta.

Kukin noista kirjastoista toimittaa lainoja myös maaseudulle ja lisätietoja saa seuraavista osoitteista: America Center Library, Kaivokatu 10 A 4 krs. Hki 10, puh. 12559; Istituto di Cultura Italiana in Finlandia, Ullankatu 3 A 2 Hki 14, puh. 658818 ja Ranskan Kulttuurikeskus, Lönnrotinkatu 21 A, Hki 10, puh. 647521.

Muuten, kyllä nuo kaikki lähetystökirjastot yms. ovat tutustumisenarvoisia ilman sarjakuviakin, teosten määrä on pienimmässäkin yli 5000 ja lisäksi monet harjoittavat levy-, nauha ja dialainaus-ta yms.

Helsingin yliopiston kirjaston ja muiden vastaavien kirjastojen sarjakuvaa käsitteleviin teoksiin palataan myöhemmin.

PJT

Arv. keräilijät!

Alkää pakatko sarjakuvalehtiänne pahlavilaatikkoon johonkin komeron nurkkaan! Sidottakaa ne vuosikirjoiksi, niin voitte panna ne kirjahyllyyenne. Silloin ne ovat varmasti kossa eivätkä häviä. Huom! KÄSIN SIDOTTUJA, siis erittäin kestäviä. Hinnat sopivat jokaisen kukkarolle. Myös vanhoja kirjoja kunnostetaan.

Annikki Vikman puh. 913/33 609

KAKSI NÄKEMYSTÄ JÄTTILÄISESTÄ. VELI KALIMAN (1920)
JA HELINÄ LAHTISEN (1955) KUVITUSTA KIRJAAN
"SUOMEN KANSAN SATUJA JA TARINOITA"

ANTTI PUUHAARAN UUSI TULEMINEN

Antin alkuperä ja ensimmäiset kuvittajat

Antti Puuhaaran, aitosuomalaisen kansansatujen sankarin, teki ensimmäisenä laajemmalti tunnetuksi nuori satujen kerääjä ja tutkija Eino Salmelainen (Erik Rundbeck 1830-1867) lähinnä Pohjois-Hämeestä keräämissään kokoelmissa "Suomen kansan satuja ja tarinoita", jotka ilmestyivät painosta vv. 1852-66. Teoksesta on sittemmin ilmestynyt useita suppeampia ja laajempia uusintapainoksia ja valikoimia. Tarina puuhaarasta löydetystä Antti-pojasta oli yksi jännittävimmistä tässä monenlaisia ihme-, eläin- ja pilasatuja sekä legendoja sisältävässä kokoelmassa. Niinpä se pian löysi tiensä kansakoulujen lukukirjoihinkin.

Moni muistaa varmaan joskus lapsuudenkodissaan ihastuksella selanneensa tämän satukokoelman vuoden 1920 upeata fraktuurakirjaimilla varustettua ja vinjetillä koristettua laitosta. Sen kiehtovaan ja kauniiseen kuvitukseen olikin osallistunut yhteensä 12 kuulua taiteilijaa, joukossa mm. Kansallisteatterin yhden kattomaalauksenkin tehnyt Yrjö Ollila, viehättävistä postikorteistaan tunnettu Maipetta Wendelin sekä pilapiirtäjä-

nä mainetta niittänyt Oki Räsänen. Suurimman osan kuvituksesta oli kuitenkin hoitanut aikanaan varsinkin madonnan kuvistaan ja kukkamaalauksistaan tunnettu Veli Kalima, joka oli myös koimella osuvalla piirroksella kuvittanut Antti Puuhaaran osuuden kirjassa. Vuoden 1955 uuden ja täydellisen painoksen kuvitus ei ole yhtä monipuolinen, sillä sen hoiti kokonaisuudessaan vain yksi taiteilija, Heljä Lahtinen. Hän onnistui kuitenkin työssään siksi hyvin että sai vaivojensa palkaksi vuoden 1955 Rudolf Koivun palkinnon.

Raul Roine ja Antin sarjakuvaseikkailut

Parhaiten Antti Puuhaara on kuitenkin säilynyt muistoissa sarjakuvasankarina. Sarja ilmestyi säännöllisesti Yhteishyvässä vuosina 1938-1954. Samoina vuosina Ötävä julkaisi myös yhteensä 11 Antti Puuhaara sarjakuva-albumia, jotka aikanaan menestyksellisesti kilpailivat yleisönsuosioista Aku Ankan, Pecos Billin, "korkkareiden" ja muiden ulkomaista perua olevien sarjakuvalehtien kanssa.

Sarjakuvan kertojana toimi kuuluisa satuseppo Raul Roine (1907-1960), yksi niitä harvoja suomalaisia kirjailijoita,

jotka ovat ansainneet elantonsa yksinomaan satukirjoilla. Roine kirjoitti kaikkiaan kolmattakymmentä satukirjaa ja hänen saduistaan on julkaistu useita edustavia kokoomateoksia. Usein hänen satunsa, Rudolf Koivun mestarillisesti kuvittamina, liikkui ihmeellisen Intian ja Kiinan keisarin hovin eksotisissa maisemissa ("Porsliiniprinsessa" 1936, "Sitruunankeltainen papukaija" 1938), mutta hän osasi tehdä myös taidokkaita tarinoita kotoisesta ympäristöstä, karhuista, ketuista ja muista metsän elävistä ("Jäniksen tupa" 1939, "Hupaisia tarinoita Metsolan väestö" 1943). Etupäässä näihin viimeainittuihin kuuluvat myös hänen sarjakuvatarinansa Antti Puuhaarasta.

Ensimmäisessä sarjakuva-albumissa, joka ilmestyi vuonna 1938, Roine kertoi vanhan tutun tarinan puuhaarasta löydetystä poikalapsesta, josta monien vaiheiden kautta tuli rikkaan kartanon perijä. Seuraavissa kirjasissa, "Antti Puuhaaran seikkailut" ja "Antti Puuhaaran uudet urotöyt" hän jatkoi Antin vaiheiden kuvailua käyttäen materiaalinaan vanhoja suomalaisia kansansatuja. Niissä innokas metsämies Antti eräretkillään joutui tekemisiin hiisien, menninkäisten ja muiden tyyppillisten suomalaisten satueläinten kanssa.

Roineen Seikkailija-Antti oli huoleton ja nokkela, mutta myös hyväsydämyisyys ja auttavaisuus kuuluivat hänen luonteenpiirteisiinsä. Kohdatessaan apua kaipaavan noita-akan tai jättiläisen, ei Antti suinkaan peloissaan pötkinyt pakoon, vaan reippaasti tarjoutui auttamaan pinteessä olevaa. Vastalahjaksi hän yleensä sai jonkin taikakalun, jonka avulla sitten itse myöhemmin selvisi monesta kiperästä tilanteesta. Tällä tavalla Antti mm. selvitti Pätkölän kuninkaan Pätkö Ensimmäisen vaikeat ongelmat. Kuningas kun oli niin lyhyt että ulottui vain alamaistensa napaan asti, mutta kuitenkin vaati että kaikkien kansalaisten oli katsottava häneen ylöspäin ja siis kuljettava polvet koukussa. Yrttimummolta saamallaan kasvuyrtillä Antti kuitenkin pian löi kiitolliselle kuninkaalle lisää pituutta. Tästä yrtistä olisi tämän hetken suosittu "Velho"-sarjan kuningas Arttu varmaan valmis maksamaan puolet valtakunnastaan. Pohjoisnavan kuninkaan pojalta saamallaan lämpöpussilla Antti taas hetkessä lämmitti Rantakaupungin kuninkaan koleaan kivilinnan miellyttävään lämpimäksi ja vähän myöhemmin taas pakkaspussillaan hän jähdytti ilkeän Mustaparran sota-

joukon. Kerran Antti jopa voitti jättiläisenkin maratonjuoksussa jättiprinsessan palatsikoiralta saamiensa taikatoiveiden avulla.

Liinatukkainen, jyrkäväreukainen nuori mies

Roineen mielikuvituksen loihtimilla seikkailuilla on ollut kaksi ansiokasta kuvittajaa. Vuoteen 1943 saakka hoiti tämän osan työstä etevä kansikuvataiteilijana ja tekstaaajana tunnettu Aarne Nopsanen (s. 1907). Hänen Anttinsa oli salskea liinatukkainen nuorukainen, joka helapääpuukko vyöllä ja tuohikontti selässä samosi Suomen saloja. Mukana oli aluksi myös viisas Halli-koira, ja kun matka suuntautui pitemmälle, taittoi Antti taivalta Hiideltä lahjaksi saamansa upean mustan oriin selässä. Antilla oli tietävästi myös vaimo, mutta tämä putosi jo aikaisessa vaiheessa tarpeettomana pois kuvasta. Piirtäjän mielikuvitus ja taito joutuivat kovalle koetukselle varsinkin erilaisten noita-akojen, menninkäisten ja yksi- ja kolmisilmäisten jättiläisten kuvailuissa ja ajoittain hän pystyikin luomaan näille varsin kekseliäitä hahmoja.

Sodan jälkeen ilmestyneessä albumissa "Antti Puuhaara räätälimestarina" oli piirtäjäksi vaihtunut Risto Mäkinen (s. 1918), nuori taidegraafikko, jota Roine käytti usein teostensa kuvittajana. Mäkinen, joka sai vuonna 1948 silloin ensimmäistä kertaa jaetun Rudolf Koivun palkinnon Raul Roineen "Pilvilinnan" kuvituksellaan, toimikin sitten Antin ansiokkaana hahmottajana seuraavat kymmenen vuotta, sarjan loppuun asti. Kuten edeltäjänsä, ei hänkään uskaltanut yhdistää Roineen lupsakkaasti etenevää tekstiä kuviinsa puhekuulien avulla, vaan antoi piirroksensa olla vain ikäänkuin tekstin kuvituksena. Tämä tyyli, jota mm. kuuluisa Hal Foster käytti Helsingin Sanomissakin parhailaan lauantaisin ilmestyvässä Tarzan-sarjakuvassaan, antaa tosin sekä piirtäjälle että kertojalle oman vapautensa, mutta sarjakuvana tarina tällöin tahtoo jäädä teknikaltaan vähän puolitekoiseksi. Antti Puuhaara-sarjat olivat myös aina mustavalkoisia. Värillisiä olivat ainoastaan albumien upeat kannet. Tämä varmaan on houkutelut monia lukijoita itse värittämään kuvia, nykyajan keräilijöiden harmiksi. Yhden albumin etusivulla olikin kohtalokas kehoitus: "Siisältää 216 kuvaa, jotka nuoret lukijat voivat itse värittää."

KUN SUOMALAISET MAISEMAT
KÄIVÄT ANTILLE LIIAN
AHTAIKSI, POIKKESI HÄN
VÄLILLÄ ITÄMAILLE SEIKKAI-
LUJA BESIIRIKKÄN, RISTO MÄKI-
SEN KUVITUSTA KIRJAAN
"ANTTI PUUHAARA SOITTOMIEKKÄ"

277. Khorasanissa, saahin linnassa vietettiin kymmenpäiväiset häät. Eikä onnellisempaa paria ollut auringon alla kuin uljas prinssi Saif ja hänen nuorikkonsa, Ihana Joutsenprinsessa.

278. Kun häät päättyivät, sai Antti lahjaksi lentävän maton. Saif ilmalsi taikasanaan, jota matto totteli. Ja niin palasi sankarimme Ilmojen teitä kaukaiseen pohjojaan, kotikonnuilleen.

13. Aarinen lauki, tuli sytyneenä yd., ja alkoivat saapua joutuneita kolme maanrakasta, jotka ryhtyivät suojan ja hyökkäyksen sen ympärille.

14. He kartoivat toisilleen suuomesti tietoa ja tahtoivat nähdä kaiken maailman kuuluisat, huomattavat lukkaat Anttia, joka nautti paaden laula kiertäessä.

105. Puun takana piileskellellään Antti näki hyvin ihmeellistä joutuneita riuuivat sulkapukunsa ja muurteivat valkoveriteiksi, kultakurjiksi neidoksi.

106. Silmät pyöreinä Antti katseli, kuinka neitokset alkoivat pittää liia rannalla polskien vedessä kuin Vellamon neidot.

VELI KALINAN KUVITUSTA 1920 ILMESTYNEESEEN ANTTI PUUHAARA

ANTTI TEKKEE TUTTAVUUTTA JOUTSENNEITOJEN KANSSA. AARNE NOPSANEN KUVITUSTA KIRJAAN "ANTTI PUUHAARA KÄY KAUKOMAILLA"

Antti tutkimusmatkailijana ja aarteensijjänä

Liekö syynä ollut suomalaisaiheiden loppuminen vai kansainvälisen massaviihteen vaikutus, mutta viimeisissä albumeissa alkoi esiintyä entistä enemmän kansainvälisiin legendoihin ja satuihin pohjautuvia tarinoita. Roinehan oli mestari myös eksoottisten satujen sepittäjänä. Niinpä Antti sitten nousikin herneenvartta pitkin ylös Pilvelän kuninkaan Puhurin luokse sekä laskeutui sukelluspallolla Atlantiksen valtakuntaan meren pohjalle. Samoissa paikoissa olivat tunnetut ulkomaiset sarjakuvasankaritkin jo ennättäneet käydä jättämässä käyntikorttinsa. Mikki Hiiren ainakin muistamme kiivenneen pitkin pavunvartta joskus 1940-luvulla ja Iskevän Salaman seikkailut merenalaisessa valtakunnassa julkaistiin albumina Suomessakin joskus ennen sotia. Antti poikkesi pari kertaa myös tuhannen ja yhden yön ihmemailla. Hän lensi lentävällä matolla Egyptiin Kleopatran aarretta etsimään. Taikuri Al-Alakin opastuksella aarre sitten löytyikin avikon keskellä piilevän Sateenkaarilammen pohjalta. Välillä Antti ajautui myös purrellaan etelän petollisille vesille, joilla koki samantapaisia seikkailuja kuin Sinbad Merenkulkija aikanaan.

Samalla kun seikkailut alkoivat muuttua yhä eksoottisemmiksi, pääsi sarjaan pujahtamaan mukaan joitakin historiallisia anakronismeja. Alkujaanhan oli Antti Puuhaaran tarinassa kysymys 1700-luvun alkupuolen tapahtumista, ajoista jolloin jousipyssy oli vielä yleisessä käytössä, mutta jolloin ei tulitikkukaan ollut enää tuntematon. Joissakin viimeisissä sarjoissa ihmisten vaatteet saattoivat välistä saada yllättävän moderneja kuoseja ja purjelaiivat pääsivät välillä vaihtumaan höyrylairoiksi. Valittiin Antin seikkailuveri professori Simppu kerran sitäkin, että oli unohdannut värifilmikameransa kotiin. Mutta saduissahan kaikki on mahdollista ja tällaiset pienet taiteelliset vapaudet voidaan aina antaa anteeksi.

Sarjan viimeinen osa "Antti Puuhaara jättäjäisten maassa" ilmestyi v. 1956 ja siinä Antti ennätti välillä käydä seikkailuja etsimässä menneisyyden hirmuliskoja ja mammuttien parissakin. Jos sarja olisi vielä jatkunut seuraavalle vuosikymmenelle, olisimme varmaan saaneet vielä nähdä sankarimme käyvän

kuun kraatereitakin tutkimassa. Antti Puuhaara päätti kuitenkin vaiherikkaat seikkailunsa kotimaan kamaralla Hiiden hirven jahdissa ja koko sarjan viimeisessä kuvassa näemme hänet nauttimassa oman savusaunansa makoisista löylyistä.

Antti Puuhaara sarjakuva-albumit:

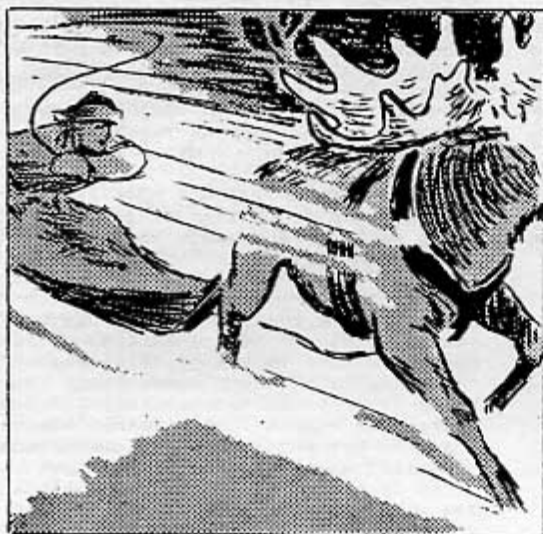
1. Antti Puuhaara 1939
2. Antti Puuhaaran uudet urotytöt 1941
3. Antti Puuhaaran seikkailut 1942
4. Antti Puuhaara käy kaukomailla 1943
5. Antti Puuhaara räätälimestarina 1946
6. Antti Puuhaara, taitava takoja 1948
7. Antti Puuhaara karhunkesyttäjänä 1949
8. Antti Puuhaara tutkimusmatkailijana 1951
9. Antti Puuhaara soittoniekkana 1953
10. Antti Puuhaara etsii aarretta 1955
11. Antti Puuhaara jättäjäisten maassa 1956

Raul Roineen ja Risto Mäkisen yhteistyönä syntyi myös v. 1958 sarjakuvakirja "Uljas kaartilainen", joka on hyvin samantyylinen kuin Antti Puuhaara-kirjat.

Antti Puuhaara pelastamassa kotimaista elokuvaa

Pahassa taloudellisessa kriisissä riuuttava kotimainen elokuva sai syksyllä mukavan piristysruiskeen, kun Heikki Partanen, Riitta Rautoman ja Katariina Lahden suunnittelema ja ohjaama elokuva "Antti Puuhaara" sai kauan odotetun ensi-iltansa. Filmi oli kuvattu Kainuun jylhässä luonnossa ja käsikirjoituksen siihen oli tehnyt nuori näytelmäkirjailija Erkki Mäkinen. Filmistä oli tietävästi aluksi kaavailtu sarjakuvakirjojen tapaista lastenelokuvaa. Ovathan Rautoma ja Partanen aikaisemmin kunnostautuneetkin juuri suomalaisiheisten animaatiofilmien tekijöinä.

Mitään animaatielokuvaa Antti Puuhaarasta ei kuitenkaan tehty, vaan sen sijasta väkevä ja dramaattinen kostotarina, joka kuitenkin pohjimmiltaan noudattelee alkuperäistä kansansatua. Puussa kykkivät jättäjäiset ja muut satuelnot on tietenkin karsittu pois, tai sitten muunnettu inhimillisemmiksi, kuten venettä soutava neito, joka vastanee alkuperäisen sadun koukkuleukaista

41. Hän huitaisi ohjasperillä Hiiden hirveä ja taikahepo alkoi pyyhkäistä kohti etelää. Päivä kun oli taivallettu, saavuttiin Antin kotikartanolle.

42. Antti laski oivan ajokkinsa vapaaksi ja tämä suunnisti sarvet keikkuen Lappiin. Mutta vilusta sininen Antti kiipesi saunan lauteille kuumaan löylyyn.

VILLIESTEN SARJAKUVASEIKKAILUJENSA PÄÄTTEKSI ANTTI OTTI MAKEAT LÖYLYT KOTISAUNASSAAN. RISTO MÄKISEN KUVITUSTA KIRJAAN "ANTTI PUUHAARA JÄTTILÄISTEN MAASSA"

akkaa. Toisaalta filmiin on liitetty paljon mystillistä ja merkillistä rituaalia korostamaan sen kohtalonomaista balladiluonnetta. Valitettavasti juuri nämä mielenkiintoiset jaksot tahtovat jäädä katsojille melko hämäräksi, etupäässä sen takia, että filmin jälkiäänitys on melkein yhtä epäselvä kuin suomalaisessa elokuvassa viimeksi joskus sotavuosina. Tämän takia filmiin onkin ilmeisesti lisätty mykän elokuvan tyyli- set selittävät välitekstit, jotka eivät kuitenkaan nekään aina onnistu tuomaan selvyyttä luvattoman hämärään juonenkulkuun. Yhteiskunnallista merkittävyyttä on koetettu tarinalle antaa liittämällä siihen viittauksia uutta kapitalismia edustavien tervapohattojen tunkeutumisesta turkiskaupoilla ja maanviljelyksellä elävien metsäläisten pariin. Filmi loppuukin melko väkivaltaiseen, lännenfilmien tyyliin väliin selvittelyyn, josta vain Antti nuorikkoineen selviää ehjin nahoin.

Millainen on sitten filmin antama kuva itse sankarista, Antti Puuhaarasta. Ei ilmeisesti ole oikeudenmukaista verrata filmin lasimaisesti tuijottelevaa, nahjustelevaa sankaria ja sarjakuvista tuttua reipasta ja optimistista Anttia keskenään, koska filmissä on selvästi pyritty aivan eri tarkoitukseen kuin sarjakuvissa. Sarjakuva-Anttihan ei koskaan sen kummempin filosofoinut eikä pohdiskellut omaa alkuperäänsä, vaan oli etupäässä toiminnan mies, kuten sarjakuvasankarit yleensäkin. Oikeastaan ei filmissä voida paljon mistään sankarista puhuaakaan, sillä itse Antti on siinä vain eräänlainen kohtalon heittopussi, joka ei paljoa itse pysty asioihin vaikuttamaan. Siinä missä sarjakuva-Antti osoitti ripeyttä ja kekseliäisyyttä, siinä filmi-Antti osoittaa vain hämmästyttävää saamattomuutta ja avuttomuutta. Välillä Antti tosin filmissä yritti jousipyyssyllään väläyttellä Robin Hoodmaisia otteita. Ehkäpä tätä puolta korostamalla filmiin olisi saanutkin lisää jännevyyttä ja iskeyttä? Anttia esittää filmissä uusi tulokas Pertti Hilkamo, jonka sinänsä mallikas osasuoritus jää kuitenkin väkisinikin voimakkaampien näytteli-

Joka päivä
19 ja 21. -K-

LOUKOLA
KAPTEENINKATU 25 P. 035240

KIEHTOVA JA JÄNNITTÄVÄ
VILLIN POHJOLAN KUVAUSI

**ANTTI
PUUHAARA**

Markku Blomqvist
Pertti Hilkamo
Maritta Viitamäki
Eero Melasniemi

RAJU BALLADI KARJALAN SALOILTA
LAAJAKANGAS VARILOKUA

FILMIN LEHTIMAINOS

jöiden, kuten turkiskauppias Bohattovia esittävän Markku Blomqvistin ja hänen verevää tyttärtään esittävän Maritta Viitamäen osasuoritusten varjoon.

"Antti Puuhaara" on kuitenkin kaikkein puutteineenkin tervetullut uutuus. Vanhan legendan ja yhteiskunnallisen arkitodellisuuden onnistuneen yhteensulautuksen lisäksi varsinkin filmiin sisältyvät monet kansantieteelliset erikoisuudet tekevät siitä harvinaisen tapauksen suomalaisen elokuvan historiassa. Uutta kevyen luokan filmisarjaa 1950-luvun Pekka Puupää-elokuvien tyyliin ei siis tämän filmin perusteella ole odotettavissa, mutta "Antti Puuhaaran" on ehkä onnistunut avata tietä aivan uudelle suunnalle suomalaisen elokuvan aihealimassa. Ja hyvistä aiheistahan elokuva-teollisuudessa on aina puutetta. Kukakohan vanha populaarikulttuurisankari seuraavana löytää tiensä valkokankaalle? Tuskinpa sentään "Rymy-Eetu", mutta "Kiljusen herrasväessä" saattaisi ehkä piillä mahdollisuuksia?

PATRICE BOYER

Suomalaisen Sarjakuvan Ystävä

Opiskelija, joka tekee yliopistollista opinnäytettään suomalaisesta sarjakuvasta, on tuskin kovin yleinen ilmiö Suomessa, saati sitten Ranskassa, jossa sarjakuvien tutkimus ja harrastus on kuitenkin paljon vilkkaampaa kuin meillä. Ranskalaisella Patrice Boyer'illa on kuitenkin meikäläistä pro gradu -tutkimusta vastaavan työnsä aiheena suomalainen sarjakuva ja sen historia. Sarjainfolla oli viime vuoden puolella tilaisuus haastatella Patricea, joka parhaillaan suorittaa asevelvollisuuttaan Afrikassa.

Patrice on opiskellut kotimaassaan ranskaa ja englantia, sekä vuoden verran myös suomea, jota hän puhuu täysin sujuvasti. Tutkimuksen aiheen valintaan vaikutti Patricen kiinnostus erityisesti sarjakuvaa ja myös Suomea kohtaan. Virikkeitä hän sai myös Phénix-lehdessä ilmestyneestä Heikki Kaukorannan suomalaisesta sarjakuvaa käsittelevästä artikkelista. Koska suomalainen sarjakuva on lähes tuntematon Ranskassa, myös Patricen opettaja suositteli hänelle nimenomaan tätä aihetta.

Patrice on tehnyt työtään täällä saamansa neljän kuukauden apurahan turvin, mutta hän on ollut Suomessa jo aiemminkin. Tutkimuksen tarkoituksena on katsoa suomalaisen sarjakuvan historia aina alkuaikojista uusimpiin tuotteisiin asti; viimeksimainituista Patrice mainitsee erityisesti Pekon ja Mämmilän. Aineistoa hän on saanut lähinnä neljältä eri taholta: hän on käyttänyt hyväkseen Helsingin Yliopiston Kirjaston hyvin varustettuja kokoelmia, Heikki Kaukorannan laajaa asiantuntemusta, Suomalaisen piirtäjien itsensä avuliaisuutta sekä tietysti Sarjainfossa julkaistuja syvällisiä kirjoituksia. Patrice kiittää piirtäjiemme ystävällisyyttä, jonka ansiosta hän on saanut runsaasti dokumentaatiota työtään varten (Tove Janssonilta hän arvioi saaneensa parin kilon verran Muumi-strippejä!). Työhön onkin tarkoitus sisällyttää kuvallista.

Patrice toteaa olevansa kiinnostunut erityisesti sarjakuvien graafisesta puolesta, osittain siksi, ettei hän ulkomalaisena omien sanojensa mukaan täysin hallitse kaikkia suomen kielen vivahteita. Tässä yhteydessä hän mainitsee Hjalmar Löfvingin ja Fogelbergin 20-lukua suomalaisen sarjakuvan kulta-aikana. Muista

piirtäjistä hän kiittää erityisesti graafiselta kannalta erästä Karjala-lehdessä esiintynyttä taitelijaa, jonka nimi ei kuitenkaan muistunut mieleen (tarkoittanee Poika Vesantoa), sekä A. Halosta ja hänen Risto Rämpötti (myöskin Sattuman Ville) -sarjakuvaansa, jota ei löydy Kaukorannan - Kempin Sarjakuvat -teoksesta.

Tärkeänä Patrice pitää myös sarjakuvien gag'eja ja tekijän niiden keksimisessä osoittamaa taitoa; tässä hän mainitsee Rymy-Eetu -sarjakuvan. Viime vuosien tärkeimmäksi tapahtumaksi suomalaisen sarjakuvan alalla Patrice toteaa Sarjis-lehden synnyn, ja hän toivoo tietysti, että lehti vielä heräisi henkiin. Muuten Patrice toteaa meikäläisessä sarjakuvassa tapahtuneen huomattavaa kehitystä aivan viime vuosina; olisiko uusi kulta-aika taas tulossa? Vaikeutena ovat tietysti nyt kuten jo aiempinakin vuosikymmeninä amerikkalaiset sarjakuvat, jotka saattavat syrjäyttää ja tukahduttaa pienen maan suhteellisen vähäisen tuotannon.

Buck Danny

Hollantilainen tutkija H. Paymans on julkaissut tutkimuksen Propagandist Aspects of Modern Comic Books, jossa tarkastellaan lähinnä belgialaista Hubinonin ja Charlierin sarjakuvaa Buck Danny (tuttu mm. Ruutu-lehdestä).

Paymans on lukenut kaikki Buck Danny vuodesta 1947 alkaen ja analysoi mm. tämän USA:n ilmavoimien lentäjän vihollisia. Luettelo on liian perusteellinen tässä kerrattavaksi, todettakoon vain että suunnilleen näin etenee toiminta seikkailujaksottain (19 stooria vuoteen 1970 asti):

Sotaa Tyynellä merellä, seikkailu lähi-idässä, USA:n koelentäjäksi, Korean sodassa, taistelu vanhaa natsia vastaan, seikkailu napaseudulla, ohjusvakoojia vastaan, operaatio Itä-Aasian saaristoissa, avaruusvakoojia vastaan (1957), auttaa amerikkalaisia lentokonetehtästä, Viet-Tanin (=Vietnam) sisällissodassa 60-luvun alussa, operaatio Dominikaanisessa tasavallassa, Kuuban kriisiä sivuva seikkailu 1964, suoja amerikkalaisen sukellusveneojelman, hakee pudonneen atomipommin sisällissodan kourissa olevasta Keski-Amerikan maasta, joku yrittää sabotoida sekä amerikkalaisia että neuvostolentokoneita ...

Tutkija huomauttaa, että usein seikkailu tapahtuu Aasiassa tai rosvot ovat aasialaisten näköisiä. Kirjoittaja ja taitelija kopioivat hänen mielestään maailmanpolitiikan ajankohtaisia konflikteja mainitsematta kuitenkaan vihollisia useinkaan nimeltä. Sarjakuvan propaganda - joka on siis amerikkalaisväritteistä - on ilmeisesti tahatonta, "unintentionaalista". "Joka kerta kun Buck Danny kutsutaan toimintaan, vallitsee status quo, jota pahat voimat uhkaavat." Tutkija arvelee, että sarjaa lukevat lapset ajattelevat hyvien amerikkalaisten vastustajia ilman muuta kommunisteina, vaikkei sarja itse tätä ilmoittaisikaan. Sarja on niin epäämäräisesti laadittu, että se ei erittele idän ja lännen konfliktien syitä. Vieraita ei esitetä sarjassa realistisesti vaan niiden tyyppikuvien mukaan, joihin eurooppalainen lukija on tottunut.

Ruotsalainen Rapsodia

Kyllä muutkin kuin suomalaiset osaavat riidellä. Katsotaanpa esimerkiksi mitä tapahtuu Ruotsissa:

Ruotsin tärkeimmät sarjakuva-alan aatteelliset järjestöt ovat Sarjakuva-akatemia (Svenska serieakademien) ja suunnilleen meidän Sarjakuvaseuraamme vastaava Seriefrämjandet. Edellistä johtaa tunnettu göteborgilainen tutkija, kirjoittaja ja piirtäjä Sture Hegerfors. Akatemia mm. jakaa vuosittain palkinnon parhaalle ruotsalaiselle ja parhaalle ulkomaiselle sarjakuvalle ja on tiiviisti mukana uudessa sarjakuvamuseohankkeessa. Seriefrämjandetin puheenjohtaja on helsinkiläisille seuralaisille tuttu tukholmalainen opiskelija, Dagens Nyheterin avustaja, sarjakuvantekijä Magnus Knutsson. Tämänlafka julkaisee Ruotsin "Sarjainfoa" Thudia.

Mainitut herrat eivät näytä tulevan erityisen hyvin toimeen keskenään. Alan harrastajien pikkulehdessä Serie-Guidessa akatemian nyttemmin entinen jäsen Magnus sanoutui irti akatemian toiminnasta todeten että sääntöjä ei ole, kokouskutsuja ei tule ja pöytäkirjoja ei pidetä. Magnusin mielestä akatemian politiikka on vanhoillista. Sture, joka oli aiemmin myös Seriefrämjandetin puheenjohtaja, vastasi heti todeten, että "akatemiassa on enemmän sarjakuvan rakastajia kuin pilkuntokijoita". Hän ei luvannut uudistuksia toimintaan muttei toisaalta sulkenut kokonaan ovea främjandettilaisilta.

Sture sai perustetuksi sarjakuvamuseon suuren göteborgilaisen huvipuiston yhteyteen viime keväänä. Muutaman ensimmäisen kuukauden aikana museossa kävi kuulemma 16 000 ihmistä. Kaupunki ei auttanut museon perustamisessa lainkaan, joten apua anottiin statens kulturrådilta. Tämä taas pyysi asiassa lausuntoa Magnusin puljulta, joka suhtautui hankkeeseen osin kriittisesti. Magnus pitää museota kaupallisena, jopa eräiden yhtiöiden mainoksena.

Museo lienee tähän asti saanut rahansa Semic Press -kustantamolta ja Bull's presstjänstiltä. Semicinhän omistaa mahtava Bonniers-konserni, jolla on lähes tulkoon monopoli alalla ostettuaan Williamsin viime keväänä. (Semicillä on 70 % Ruotsin sarjakuvamarkkinoista. Sarjiksia on kaikkiaan noin 40, niistä suurin Semicin Fantomen.) Magnus kiinnittää huomiota siihenkin, että akatemia jakoi tänä vuonna palkintonsa ehkä Semicin "nuoleskellen" tämän yhtiön "varsin mitättömälle" sarjalle Åsa-Nissenille. Huolimatta siitä, että Semic tukee främjandetia ja että Thud tehdään sen painossa, Magnus arvostelee Semicin väittämän sen mm. syrjivän ruotsalaista sarjakuvaa. Vaikka Semic ei reagoi julkisesti, kuului isännän häni yksityisesti heti kun Magnus rohkeni moittia Semicin Dagens Nyheterin palstoilla.

Sarjakuvamuseossa on Mustanaamion luola, Aku Ankan jalanjaljet, Teräsmiehen puhelinkoppi, Ressu-nukke, vihreä "kryptoniittia", 91:n Karlssonin putka, pötkä Tarzanin liaania (hollywoodilainen köysi) ja muutakin, todella hieman rihkamalta maistuvaa rekvisiittaa. Silti se on häeno, joissakin suhteissa ainutlaatuinen kokoelma, sanoo Magnus, joka kiittää erityisesti vanhojen amerikkalaisten ja ruotsalaisten sarjakuvaoriginaalien osastoa.

HESAN SARJAKUVATOIMITUKSESSA, VASELMALTA OIKEALLE: JYRKI JAHNUKAINEN, PEKKA TULIARA, MAGNUS KNUTSSON JA TIIMO REENPÄÄ

Akatemian hommista kertoo muuten omaa kieltään se, että Sture on jälleen naittamassa Mustanaamiota & Dianaa suuren julkisen rummutuksen säestyksellä. Häät olivat luvassa jo kauan sitten - viimeksi niitä siirrettiin kuulemma Kaarle Kustaan ja Silvian häiden vuoksi. Itse Lee Falk tulee museoon seremoniamestariksi. Diana-morsian valitaan kilpailun avulla ja Mustis-sulhanen saa olla joku akatemian pojista, kertovat lehtitiedot...

Yllä olevat tiedot on saatu ruotsalaisista lehdistä sekä haastatteleamalla Magnusia, joka kävi seuralaisten vieraina Helsingissä syyskesällä. Hän muuten kertoi, ettei hänen paljon puhutusta, ainutlaatuisesta sarjakuvaväitöskirjastaan tulekaan mitään, "kun on niin paljon käytännön hommaa nykyään". Magnus esitteli meille uusia ruotsalaisia ei-kaupallisia vaihtoehtolehtiä:

Urhunden, jonka päätoimittaja hän itse aluksi oli, julkaisee vanhoja ja uusia ruotsalaisia sarjakuvia. Se näkyy ratsastavan paljolti Oskar Anderssonilla (1877-1906). Särfförlaget julkaisee Gnuff och hans vänner -lastenlehteä, jossa siinäkin on vain kotimaista tuotantoa. Valtion LiberLäromedel levittää lähinnä esikoululaisille tähdättyä Hanna-sarjaa (jo 8 kirjaa), josta kerroimmekin Sarjainfon edellisessä numerossa. Ay-liike, nuordemarit ja eräät muut yhteisöt ovat samoin hyvän tuntuisten lastenlehtien Att vara med takana. Nekin korostavat tiedon hankintaa ja toimintaa yhteiskunnassa.

JR

Nostalgiaa

New Yorkissa pidettiin syyskuussa kolmipäiväinen vanhojen juttujen kaihoajien tilaisuus eli New York's 2nd Annual Nostalgia Convention. Vanhat elokuvalehdet, baseball-kortit ja Beatles T-paidat olivat kuulemma rautaa. Huomattavin henkilö paikalla oli Buster Crabbe, Flash Gordonin ruumiillistuma. Crabbe näytteli 30-luvulla sankarin osaa noin 40 Flash Gordon -elokuvassa, jotka pyörivät teattereissa jatkosarjana. Niitä näytetään yhä Yhdysvaltain televisiossa. Crabbe on 68-vuotias.

HELMIÄ SIOILLE JERRY KOTTON

Suomalaisen sarjakuvan asema muistuttaa entisen korpin tilannetta sen seisossa tervassa, kun pyrstö saadaan irti, niin nokka tarttuu jne. Suomalaisen sarjakuvan julkaiseminen on erinomaisen vaikeaa, ja jos sitä saadaan julkaistuksi, niin kustantamot eivät paljoakaan viitsi markkinoida sitä, vaan se jää kaikenmaailman korkeajännitysten ja eteläafrikassa piirrettyjen akuankkojen jalkoihin.

70-luvun aikana ilmestyneet omakustanteet ovat tuoneet ainakin jollakin tavalla esille lukuisan joukon suomalaisen sarjakuvan parhaita antia ja painosten pienuus on taannut niiden totaalisuuden menekin. Kukapa suomalainen sarjakuvahullu ei tuntisi nimiä Helmiä Sioille, Tapaus Keuruu, Jerry Kotton... Jos noille julkaisuille on etsittävä yhteistä nimittäjää tai tekijää, niin huolellinen tarkastelu antaa ainoana vastauksena nimen MAURI KUNNAS.

Mauri Kunnas syntyi Vammalassa (erityisen tärkeä paikka!) helmikuussa 1950 varttuen Aku Ankan rinnalla ja käyden koulua aina ylioppilaaksi saakka tuolla kulttuurin kehdoissa. Koulun jälkeen seurasi sinnikkään pinnistämisen ja puurtamisen jälkeen sisäoppilaitos Taideteolliseen Korkeakouluun ja valmistuminen sen graafiselta linjalta joitakin vuosia myöhemmin; mutta ennen sitä syntyi professori Teemu Lipastin johdolla koulutyö aiheesta kolme porsasta ja susi, noita töitä syntyi sittemmin niin paljon, että kun niitä päätettiin sittemmin julkaista omakustanteina, saatiin aikaan kokonaista kolme numeroa - HELMIÄ oli valunut SIOILLE. Painokset olivat pieniä ja ne katosivat varsin nopeaan. Samoihin aikoihin ilmestyi koulussa myös jonkinlainen ympäristönsuojelusarjakuva-lehti.

Alunperin koulutyö oli myöskin Hannu Salmen, Timo Tuomiston, Vesa Oittisen ja Mauri Kunnaksen yhteistyö tapaus Keuruu 1. Dosentti NN:n ihmeelliset seikkailut Suomessa ja Neuvostoliitossa. Keuruusta innostuneena Mauri synnytti 1972 Jerry Kottonin joka ilmestyi edellisten tavoin omakustanteena; Jerry oli kokonaan Maurin omaa työtä, hän mm. painoi tuon lehden itse. Lehden painos oli 500-600 ja se myytiin pikaisesti loppuun joidenkin helsinkiläisten koulujen ja kirjakauppojen kautta.

Tarmo Koiviston kautta hän sai tiedon Helsinkiin muuttaneen Iltasetin tarpeesta saada kotimaista sarjakuvaa; ja kävipä sitten niin, että vajaan vuoden saivat tuon iltajulkaisun lukijat nauttia Jerry Kottonin alias Kotlant Jaartin seikkailuista.

Iltasetilta puuttui myös poliittinen pilapiirtäjä ja niinpä Mauri ja Hannu Salmi veivät näytteitä sisään ja heidät hyväksyttiinkin molemmat piirtäjiksi, pojat piirsivät parhaina aikoina yhteensä 5 kuvaa viikossa; ovesta kävi myös tie ulos, sillä syksyllä 1974 vähän ennen Iltasetin loppua Mauri potkittiin pois molempine piirrustoineen. Iltasetin korvaus työstä ei ollut kuulemma pöytähuimaava. Sarjakuvasta maksettiin kuitenkin vielä huomattavasti huonommin kuin pilapiirroksista. Hyötyä Iltasetin ajoista Maurille kuitenkin oli; hän joutui silloin sanojensa mukaan tutustumaan ja lukemaan ensimmäistä kertaa sanomalehtiä noita poliittisia piirroksia varten ja syksyllä 1974 hän siirtyikin sitten Aamulehden poliittiseksi piirtäjäksi. Muutettuaan vuonna 1975 Turkuun hän alkoi piirtää Turun Sanomiin, myöskin poliittista pilakuvaa, mitä työtä hän jatkaa edelleenkin.

Vuoden 1975-76 vaihteesta lähtien Mauri on myös piirtänyt Help-lehden (ent. Intro) sarjakuvaa Nyrock City joka kertoo lehden toimittajan Hissi Jumangan tekemistä jumalaisten rock-tähtien kuten Humu Laineen ja Remuganesien ym. haastatteluista. Nyrock Cityon tällä hetkellä ainoa Mauri Kunnaksen sarjakuva, jota julkaistaan. Mauri kertoi rakastavansa tuota vanhaa kunnan Jerry Kottonia, mutta aihe soveltuisi paremmin albumina julkaistavaksi.

Mauri Kunnaksen piirroksiin voi tätä nykyä tutustua myöskin Suomen Kuvalehden palstoilla, sillä tämän vuoden alusta lähtien hänellä on SK:ssa ollut palstatilaa.

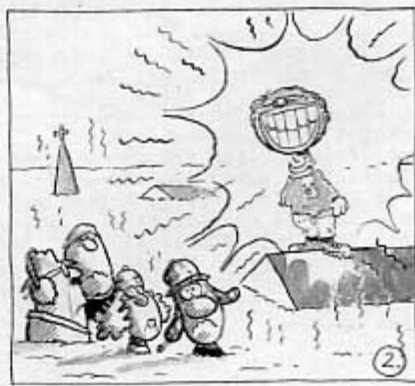
Mauri on joutunut Suomen Kuvalehdessä sopeutumaan taas uuteen työrytmiin, sillä lehteä varten tulee piirrosten olla valmiina jo viikkoa aiemmin, tavallinen sanomalehti sallii piirrosten teon vielä edellisellä iltana.

Turvataakseen taloutensa on Mauri ollut säännöllisessä työssä koulun jälkeen, aluksi mainostuotimistossa 1976 loppuun ja tällä hetkellä Turun Yliopistossa opettajankoulutuslaitoksella kuvaamataittoa opettamassa.

Olkoon tuo taustana yhdestä sarjakuva-taiteemme kiinnostajista siirtyessämme nyt vapaaseen mielipiteiden ja ajatusten tajunnanvirtaan.

-AMERIKKALAISET...OLEN KEKSIINYT

-HE SULATAI SEN...

VIRVELI-ROTSI LAVALLA NYROCK CITYN KESÄSOUSSA

esikuvat ja kulttuuri

Mauri:

- Suurimpina vaikuttajina tyyliissäni ovat varmasti olleet Carl Barks ja Kari Suomalainen, joskin myönnettävä että on paljon hyviä piirtäjiä ja sarjoja, joista pidän, esim. Tenavat, vaikkakin Tenavista on sanottava, että kaupallisuuden kirous onkin silloin tällöin laskeutunut sen päälle.

- Kirjallisuus - jaa, pidän kai kaikesta, mistä pitääkin pitää; Chandler, Jansson, Steinbeck ym. yleensä skaala kaiketkin ulottuu Sherlock Holmesista Herman Hesseen... kuitenkin niin, että en pidä Franz Kafkasta. Elokuvista pidän myös suunnattomasti, ammannan niistä myös paljon virikkeitä töihini, suosikeista olkoon esimerkkeinä James Dean, Humphrey Bogart, Orson Welles ja Martin Scorsese. Animaatioelokuvista Disneytuotanto ja Tenavat...Chaplin on tietenkin mestari. Musiikissa rock on lähinnä sydäntäni, rock-musiikki on tässä kuitenkin tajuttava laajasti, klassista joudun kuuntelemaan myöskin paljon, sillä sisareni on laulajatar ja tyttäväni kuuntelee sitä paljon.

SUOMALAINEN SARJAKUVA

- Suomalainen sarjakuva on tasoltaan hyvää, mutta koska se ei mene tällä kaupaksi, olisi piirtäjien harkittava töittensä suoraa myyntiä ulkomaille; taso löytyisi varmasti joihinkin B.C:n tai Wizard of Id:in tyyppiin sarjoihin... Suomalaisilla on yleisesti ottaen hyvä huumorintaju, siinä on jotain amerikkalaista tai englantilaista; kysymyksen on makuasioista, mutta mielestäni eurooppalainen huumori on kuivaa... Ikävää vain, että parhaan nykyään ilmestyvän suomalaisen sarjakuvan, Näkymättömän Viinän, levittäminen ulos-

päin on varmasti mahdotonta, koska se on niin voimakkaasti kiinni kansallisessa maaperässä esim. kieliassultaan.

Sarjis-vainaa - no jaa, jos minun pitäisi ostaa Sarjis tai esim. Asterix, niin kyllä Asterixiin kallistuisin, sillä Sarjiksessa oli minusta liian lyhyet jutut; yleisesti en pidä lainkaan 2-3 sivun sarjakuvista, sarjakuvan tulee olla joko pitkä tai sitten sanomalehti-strippi tai 1-sivun aikakauslehtisarja.

Tällä hetkellä työtilanne on minulla siinä mielessä hyvä, että koulutukseni turvaa sen, ettei minun tarvitse olla täysin toisten armoilla... lehden linjahan täytyy kyllä ottaa jossakin määrin huomioon; ihannehan olisi tietysti se ettei tarvitsisi huomioida mitään ulkopuolista, mutta sen saavuttaminen on kyllä mahdotonta.

ITSESTÄNI

- Minä olen kai jotensakin Aku-Ankka-kulttuurin läpilyöjä, en kuulu vasemmistoon enkä oikeistoon, koko politiikka on kyllä pikasen koomista. En myönnä ajattelevani poliittisesti, enkä pidä myöskään puolueista... pidän Frank Caprasta ja hänen idealistisesta maailmastaan. Pidän amerikkalaisuudesta mutten pidä porvarillisuudesta, kaiketkin se johtuu Aku Ankasta. Joskus minusta tuntuu siltä, kuin olisin kasvanut New Yorkin kaduilla, ehkä siitä syystä pidän Columbesta ja Baretasta ja muista roskasarjoista. Amerikkalaisissa on positiivista se, että he kävelevät autojen katoilla, eli heillä on kaiketkin kaikkea jo niin paljon, että on varaa olla kunnioittamatta omaisuutta esim. autoja niin paljon kuin suomalaiset... Minusta amerikkalaiset postilaatit ovat oikein viehättäviä...

kokosi PJT

KÄYTTÖKUVA ON OSUUSKUNTA

Seura kävi katsastamassa osuuskunta Käyttökuvan työtiloja Helsingin Mechelinikadulla ja haastatteli siellä Tarmo Koivistoja, osuuskunnan jäsentä, joka näin Sarjainfon palstoilla ei esittelyjä kaipaa. Siis Käyttökuvaan: "No Tarmo, mikä lafka tämä oikein on?"

"Ollaan vissiin ainoa graafisen alan osuuskunta Suomessa tällä haavaa." Tahdot sanoa graafisen suunnittelun toimisto, jolla on työskentelevä graafinen suunnittelu vinjeteistä piirtoheitinkalvosarjoihin, taitto ylejšän, konsultointi-apu niinikään ja myös sarjakuva. Kulutus-tavaramainontaa ei sen sijaan lainkaan, asiakkaita riittäisi ilman sitäkin ja kilpailu mainonnan alalla on tunnetusti kovaa.

Tarmo: "Ei olla kiinnostuneita mainonnasta."

Käyttökuva perustettiin vuoden 1974 keväällä. Kaikki perustajajäsenet olivat jo tutustuneet Hannes Gebhardin aatteeseen ja sen kannattajina päädyttiin yhtiömuodon valinnassa osuuskuntaan. Se merkitsee omaa päättämättömyyttä, taloudellinen tilanne ja työllisyystilanne ovat paremmin tiedossa, palkat voidaan jakaa työtuntien mukaan. Voidaan harjoittaa omaa koulutustoimintaa, on mahdollisuus omakustannustoimintaan.

Tarmo: "Omakustanteet onkin meillä pitkän tähtäimen päämääränä." Käyttökuvan taiteilijat siis ideoivat, valmistavat ja markkinoivat tuotteensa itse tulevaisuudessa. Tarkoitus on tehdä työtä sellaisen materiaalin parissa, joka Suomessa tällä hetkellä on ylikansallisissa käsissä, jota ei lainkaan ole tai joka on erittäin huonolaatuista. Siis sarjakuva, lastenkulttuurin alueella kuvitettuja lastenkirjoja sekä lapsille tarkoitettua AV-materiaalia, AV-materiaalia ylejšänkin. Ikänsä nähden on Käyttökuva valmistanut yllättävän paljon AV-materiaalia: piirtoheitinkalvosarjoja ja diasarjoja. Huomiota aiotaan kiinnittää ennenkaikkea kuvitukseen, esim. oppimateriaalin kuvitukseen ja taittoon.

Tarmo: "Kuvituksen ja piirrosten arvostus on Suomessa huono. Kustantajien tulisi ymmärtää niiden arvo ja käyttää Käyttökuvan kaltaisia ammattitahoja hyväkseen."

Työllisyystilanne on Käyttökuvaan ollut hyvä. Asiakkaita löytyy, koska työ puhuu puolestaan. Perusasiakaskunta tuli osuuskunnalle työntekijöiden mukana koska kaikilla oli jo free-lance -suhteita. Sitten on sana kiertänyt asiakkaalta toiselle. Huomionarvoista on, että ne kaikki ovat jollaintapaa väliinpuotoajia kun ajatellaan mainostointitoimien taksoja. Luetteloon mahtuu HYKS, YLE, Kemira, Työvoimaministeriö, Sosiaaliministeriö, Punainen Risti, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Taloudellinen Tiedotustoimisto, Lääkäriliitto, Hammaslääkäriliitto jne. Asiakkaita on niin runsaasti, että epäsuorasti työllisyystilanne kertyy tasainen työllisyys vuoden ympäri. Asiakkaita miellyttää suora taiteilija - asiakas-suhde, ei ole myyntimestä välissä kuten toimistoilla yleensä.

Tarmo: "Hintatasomme on edullinen, kaupallisten kustantajien mielestä kuitenkin luvattoman korkea."

Perustana on 50 mk/työtunti, seitsemäkymmentäviittäkin voisi vielä pitää keskimääräisenä. Käyttökuva on ammattitaitoa, hinnat lasketaan kuitenkin aina kustannustilanteen mukaan. Mainostointitoimien hintoihin nähden kulut ovat pienet, yksi ja sama laskuttaja ja kirjanpitiö, byrokratiaa ja myyntiorganisaatiota ei ole, ei liioin kalliita laitteita kuoletettavina reprokameraa ja fotolabbista lukuunottamatta.

Tarmo: "Ne muuten hankittiin osuuspääomalla, joka oli vaivaiset 600 mk."

Käyttökuvan alkutaipaleella tarvittiin asiantuntija-apua talouden organisoimisessa. Tällä haavaa on työntekijöitä 14, joista kaksi on kuukausipalkalla ja loput 12 tuntipalkalla. Näiden joukossa on myös kolme osapäivätyöllistä, jotka tekevät kolme 7 tunnin työpäivää viikossa. Kuitenkin tuntikorvaus muodostuu samaksi kaikille osuuskunnan työntekijöille. Ainoa konttorityöntekijä on jäsen hänkin ja saa samaa tuntipalkkaa kuin muut.

Tarmo: "Tällaisessa osuuskunnassa 20 henkeä on ehdoton maksimi."

Sillä määrällä ei vielä vaadita konttorihenkilökuntaa yhtä henkilöä enemmän, laitteita ei tule liikaa hankittavaksi, sisäinen demokratia toimii ja työkokoukset eivät kangistu väenpaljouteen. Lakiin vaatii osuuskunnalta vain vuosikokouksen ja hallituksen sekä tilintarkastajat. Käyttökuvaan on varsinainen päätävä elin joka toinen viikko kokoontuva työkokous, jossa kaikki ovat läsnä. Työt käydään läpi, myös laskutus, kritiikki ja kaikki muu ajankohtainen siivouksesta lomiin. Kokoukseen riittää yleensä 2 tuntia. Väliviikkoina pidetään teematilaisuuksia tai järjestetään sisäistä koulutusta. Osuuskunnan kolmijäsenisen hallituksen työtä on valmistella työkokouksen viralliset asiat, mutta luonteeltaan se on sellainen kumileimasin. Hallituksen ja työkokouksen lisäksi toimii Käyttökuvaan työryhmiä, jotka valmistelevat toimialaansa kuuluvia asioita työkokoukselle, joka tekee päätökset. On talousryhmä kirjanpitoa ja veroilmoituksen tekoa varten, pitkän tähtäyksen suunnittelun ryhmä, omakustannustoiminnan ryhmä, sisäisen koulutuksen eri alojen ryhmät sekä, last but not least, virkistystoimikunta. Työ on rankkaa, joten virkistystä todella tarvitaan. Ryhmä järjestää joulujuhlan, vuosikokouksen, ekskursion, jäsenien synttärjuhlat ja muita mukavaa. Sisäinläpiävyydeltä yritetään vältyä kutsumalla ulkopuolisia luennoitsijoita.

Tarmo: "Tällä hetkellä olisi töitä useammallekin graafisen alan osuuskunnalle."

Suomesta löytyy vuonna 1977 Käyttökuvan lisäksi Valokuvaosuuskunta Saftra, lavastajien Osuuskunta Teatterityö (OTT), joita kumpaakin Käyttökuva oli auttamassa alkuun, sekä elokuva-alan osuuskunta.

Tarmo: "Koska Grafia on vain taiteellinen yhdistys, jossa työnantajat istuvat hallituksessa, uusien osuuskuntien yhteistyö olisi välttämätön vaihtoehto ennen ay-toiminnan käynnistymistä."

OSUUSKUNTA KÄYTTÖKUVA

TIESITKÖ?

- Venezuelalainen sanomalehti El Nacional on loukkaantunut siitä, että Aku Ankan koiran nimi on Bolivar. On yllättävää kunnioituksen puuttetta Amerikkamme vaivauttajaa kohtaan, että hänen nimensä on annettu eläimelle", totesi lehti artikkelissaan viitaten Simon Bolivariin.

- YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco kertoo työstään sarjakuvan avulla. Unesco Courier -lehti on ilmestynyt erikoisnumerona, joka on kannesta kanteen nelivärisarjakuvaa, kahden Unesccon työntekijän kynän jälkeä muuten. Aiemmin Unesco Courier on kertonut sarjakuvien esim. ydinvoimasta. YK:n lastenavun rahaston Unicefin toiminnasta on tehty jännitys sarjakuva, jota on julkaistu erittäin länsieurooppalaisten nuortenlehtien liitteinä.

- Englantilaiset lapset lukevat yhä sarjakuvalehtiä, joissa mustat näyttävät ihmisyydeltä, kiinalaiset vetävät riksoja ja urheat brittisotilaat murskaavat vihollisensa. Tuntuuko tutulta? Syytökset esittää Sussexin yliopiston psykologi Nicholas Tucker uudessa tutkimuksessaan. Hän huomautti sarjakuvien elävän yhä menneessä kolonialistisessa maailmassa, jossa afrikkalaiset puhuvat "nekrukieltä" ja kiinalaiset puhuttelevat brittejä kunnioittavasti. Hänen mielestään tällainen paluu vanhaan ei ole tervettä.

- Rikun seikkailijatoveri Filip Corkin meilläkin tutussa sarjakuvassa Riku seikkailussa (Terry and the Pirates) on oikeassa elämässä eversti Philip Cochran, 67. Hän elää nykyään Pennsylvaniassa, jossa ihmiset yhä muistavat hänet sarjakuvasanokarin esikuvana, vaikka Terry ja sarjakuva kuolivatkin Vietnamin jousivuosia sitten, kuten Sarjainfo tuolloin kertoikin. Cochran sai rinnallisen kunniamerkin taistelulentäjänä viime maailmansodassa. Piirtäjänä Milton Caniff, Cochranin ystävä, käytti aivan saman näköistä miestä myös sarjakuvassaan Steve Canyon.

HALUTAAN PIIRTÄJÄ

Helsingissä ilmestyvä Finnish Blues Society'n lehti Blues News haluaa palstoilleen suomalaisen sarjakuvan ja on kääntynyt asiassa seuramme puoleen. Kiinnostuneet, ottakaa yhteys mainitun lehden toimitukseen.

- "Sanomalehtien asennoituminen sarjakuviin on väärä. Sanomalehden sarjakuvasto viettää usein epävarmaa elämää eikenenkään-maalla toimituksellisen aineiston ja ilmoitusosaston välissä. Sarjat pannaan lehden loppuun, jotta lukija ei selaisi lehden lopussa olevien ilmoitusten ohi. Se on niiden funktio lehden taloudessa." Kirjoittaa Erik Wahlström Hufvudstadsbladetissa.

- Amerikkalaisten sarjakuvalehtien uusi kulta-aika ei vain ota koittaakseen kustannusyhtiöiden kovasta yrityksestä ja uusista keksinnöistä huolimatta. Newsday-lehti kertoo, että sarjakuvalehti on nykyään best seller, jos se myy 150 000 kappaletta. Aikoinaan Teräsmies-lehteä myytiin jopa miljoona kappaletta kuukaudessa. Kulta-aikana 35 vuotta sitten noin 150 kustantajaa julkaisi 300:ea erilaista lehteä. Nyt markkinoita hallitsee kaksi suurta, Marvel ja DC. Molempien sankarit ovat "osallistuvia" ja käyttävät sivistyssanoja. Lehdet tähtäätkin nykyään 15-25 -vuotiaalle, nuoremmat on imaussu televisio. Ennen sarjakuvalehdet tähdättiin 9-12 -vuotiaalle - esim. sarjojen roistot tulivat aina uudestaan kuvaan kolmen vuoden kuluttua.

- Amerikkalaisten ja englantilaisten rahamiesten mielestä vanhat sarjakuvalehdet ovat maalausten, korujen, kirjojen ja (täysien) viinipullojen ohella parhaita sijoituskohteita, kertoo Business Week -lehti. Sarjakuvalehdet ovat kysytyä tavaraa Lontoon hienoissa huutokau-poissa, joissa yhdestä 30-luvun amerikkalaisesta lehdestä voi saada 5 000 dollaria (lähes 20 000 markkaa). 30-luvulla suosittu pahvikantiset "Big Little Books" ovat kysytyjä, esim. vuoden 1932 Dick Tracyista maksetaan yli 200 markkaa kappaleelta. "Mitä halvempi tavara alun perin oli, sitä halutumpi siitä usein tulee", toteaa Robert Heide, jonka sarjakuvalehtien keräilyä käsittelevän kirjan "Five and Dime Memory Bank" on määrä ilmestyä tänä vuonna.

MITEN KUOLET MIELUITEN

Sarjassamme unohtumattomia sarjakuvalehmyksiä tällä kertaa:
Jännärisarja 2/76: Miten kuolet mieluiten?

Tässä lehdessä, jota myydään kioskeissa vuonna 1977, kerrotaan aluksi, ettei Kiina ole YK:n jäsen. Itse asiassahan se on ollut jäsen 70-luvun alkupuolelta asti.

Kiinalaiset ampuvat tahallaan alas yhden oman suihkarinsa omalla alueellaan saadakseen jenkit huonoon valoon. Ovelina miehinä he ovat hankkineet niin paljon jenkki-avaruusosia, että pystyvät rakentamaan kokonaisen jenkki-koneen, jota sitten näytetään tutkijoille, joukossa CIA:n lähettämä mies Phil Glen.

Kiinalaiset tappavat eri tavoin erinäisen määrän ihmisiä ja sanovat Glenillekin tämän vangittuaan: "Meillä täällä idässä on kymmeniä eri tapoja surmata ihminen. Millä tavalla te mieluiten kuollette?" Glen sanoo että "nauruun" ja pihittämällä tuoliin sidottuna kolme aseistettua kiinalaista ja lentää kotiin. "Seuraava YK:n kokouksen jälkeen kiinalaiset kuolevat häpeään."

Sarjan alkuperämaa on Espanja.

JR

BARKS-TUTKIMUS

Seuramme jäsen Markku Kivekäs on noin vuoden työn jälkeen saanut valmiiksi tutkimuksensa Carl Barksin tuotannosta Suomessa. Juttu on koottu kirjaseksi, jota saa ostaa Keräily-lehdestä, joka puolestaan majaillee erään helsinkiläisen antikvariaatin tiloissa. Puhelimesta 778 095 saa lisätietoja. Kirjasta on otettu 100 kappaleen painos.

Mittavassa jäljitelytyössä Kivekkäällä on ollut apua omista laajoista Disney-kokoelmistaan, ja lisäksi hän on käynyt ahkeraa kirjeenvaihtoa ja tutkimut ulkomaalaisia lähteitä. Mukana on tiedot kaikista Barksin kynästä lähteneistä, Suomessa julkaistusta tuotannosta lehtien kansikuvista aina lastenkirjoihin ja liimamerkkeihin asti. Kivekäs kertoo koodin alkuperäisen amerikkalaisen julkaisun, ja loppuun liitetystä viitteistöstä käy selville miten Suomessa julkaistut jutut poikkeavat alkuperäisestä - esim. onko tarina piirretty uudestaan, onko sarjoja lyhennetty tai pidennetty tai retusoitu, onko taittoa muutettu jne.

Saamme mm. tietää, että Alaska on muutettu Grönlanniksi, eksoottisia puita retusoitu, Torin hevoset muutettu pässeiksi, hirttosilmukka poistettu, Akun hampaat poistettu, että ruutuja on sensuroitu, ruutuja on väärässä järjestyksessä ja kaikkea tällaista.

OSTAN-VAIH DAN-MYYN

Myytävänä 10 kpl noin satavuotiaista kuvakertomusarkkia (ns. Bilderbogen), joista muutamat sängen hyvässä kunnossa. Arkkit on liimattu pahville. Koko 33x43 cm. Kuvien alla runomutoiset saksankieliset tekstit fraktuuralilla. Hinta 50 mk/kpl. Puh. 170471/259 (työ), 493 427 (koti).

ANKKAILIJOILLE

Saksan liittotasavallassa on "lopultaikin perustettu pohjoismaisen mallin mukainen" Anka-tutkijoiden oma lehti, kertoo länsisaksalainen Der Spiegel. Fanzine on nimeltään Der Hamburger Donaldist ja sitä julkaisee Duck-Museum Storch. Lehden kirjoittajat kuulemma jakavat Carl Barksin tuotannon "ekspressiiviseen barksismiin", "romantiikkaan" ja "klassiseen". Edelleen, aitosaksalaisella perusteellisuudella, on saatu selville mm.: Aku Ankalla oli ennen neljä, nykyään kaksi nappia nutussa ja vanhetessaan Aku kävelee yhä suurempana ...

Disney-yhtiö on kieltänyt Carl Barksia myymästä Aku Anka-aiheisia 81-jyvärimaalauksiaan. Hiljattain Barks sai yhdestä tällaisesta työstään peräti 7 000 dollaria.

ASTERIX MARSEILLESSA

Televisiossa 4.2., 11.2. ja 18.2. esitetyt Marcel Pagnolin kuuluisan ns. Marseille-trilogian filmit toivat Asterixin tosi harrastajalle mieleen pikku kohtauksen Asterix lyö vetoa -albumista. Ruoanhakumatkallaan Gallian ympäri Asterix ja Obelix saapuvat sivuilla 31-32 Massiliaan (Marseille) ja joutuvat siellä tekemisiin Césarin ja kumppanien kanssa, jotka tarjoavat heille vuohenmaitoa, bouillabaissea (kalakeittoa) tuomisiksi ja vihdoin mahdollisuuden pakoon viivytämällä roomalaisia pétanque-pelillä. 11.2. esitetyn Fanny -elokuvan raitiovaunukohtaus on suoraan siirretty Asterixin sivuille muunnettuna roomalaislegioonan takaa-ajon pysäytykseksi.

HÄMÄHKKIPILLEREITÄ

Suuri amerikkalainen lääketeollisuus-yhtiö Hudson Pharmaceutical Corp. on viranomaisten painostuksesta suostunut lopettamaan karamelli- ja vitamiinipillereidensä myynnin sarjakuvan avulla. Hämmästyttävä hämähäkki (Spiderman) -pillereitä on mainostettu sarjakuvalehdissä ja television lastenohjelmissä. Kuluttajien kiinnitettyä huomiota asiaan liittovaltion viranomaiset tuomitsivat tällaisen mainonnan, joka "houkuttelee lasta ottamaan liikaa vitamiineja, mikä saattaa aiheuttaa terveydellisiä vaaroja".

OSTAN-VAIH DAN-MYYN

Myytävänä hyväkuntoiset
Vihtorin ja Klaaran perhealbumi. 1935.
Pehmeäkantinen, 200 sivua, 29 x 20 cm.

Helmi ja Heikki, kuvasarja. 1936. Kovakantinen, 200 sivua, 35 x 21 cm.
(Suomen Sosialidemokraatti)

Helmi ja Heikki, Suomen Sosialidemokraatin koko perheen sarjakuva. 1950.
kovakantinen, 208 sivua, 27 x 20 cm.

Soita Olli RHTy. puhelin 574865

"FLESH GORDON"

Avoriazissa Ranskassa järjestettiin tämän vuoden (1975) alussa kolmannet fantastisen elokuvan festivaalit, joiden aikana esitettiin parodinen pornofilmi "Flesh (sic) Gordon". Elokuva perustuu tietenkin Alex Raymondin maineikkaaseen sarjakuvaan, jonka mielikuvituksellista ja eroottista ilmapiiriä elokuvan tekijät Howard Ziehm ja Michael Benveniste ovat kuulemma erinomaisesti onnistuneet ilmentämään valkokankaalla. Tarinan sankarit joutuvat kokemaan toinen toistaan hurjempia seikkailuja Porno-nimisellä planeetalla. Lehtitietojen mukaan Dale viettää filmissä epämääräistä elämää, Ming on impotentti ja Barin homoseksuaali. Flesh Gordonista itsestään ei ole tarkempia tietoja.

Otto Soglow, sarjakuvan Pikku kuningas /Kuningas Pikkarainen (The Little King) tekijä, on kuollut New Yorkissa sydänkohtaukseen 74-vuotiaana. (Time 14.4.1975)

Mario Puzo, Kummisetä-kirjan tekijä, kirjoittaa käsikirjoitusta Teräsmies-elokuvaan. Hänen aikomuksenaan on saattaa Lois Lane ja Clark Kent yhdessä säkkyyn, ellei elokuvan ohjaaja pane vastaan. (Time 14.4.1975)

TINTTI JA PICAROT

Georges Remin eli Hergén viimeinen Tintti-albumi on Tintin et les Picarots (Tintti ja picarot). Sehän on suomalaisille tuttu Non Stop -lehden sivuilta. Ruotsin suurin päivälehti Dagens Nyheter julkaisee sitä myös parhailiaan värillisenä jatkosarjakuvana.

Remi, 69, antaa ymmärtää, että Picarot-juttu jää Tintin viimeiseksi seikkailuksi. Hän on piirtänyt Tinttiä 47 vuotta ja haluaa nyt omistautua muille hommil-le. "Kun minä kuolen, kuolee Tinttikin", hän sanoo. Picarot-juttuun on kai hyvä lopettaakin, sillä ainakin tekijä itse pitää sitä jännittävämpänä ja mielikuvituksellisimpana luomuksenaan. Tapah-tumapaikka on eteläamerikkalainen valtio San Theodoros. Albumin synnytystuskat lienevät olleet melkoiset; kun Tintti-albumit on ennen tehty parissa vuodessa, saatiin Picarot-tarinaa odottaa kolme vuotta.

Tintti debytoi vuonna 1929 belgialaisessa lastenlehdessä Le XX:e siècle. Albumeja on ilmestynyt 23, ja niitä on käännetty 25 kielelle. Remi piirtää itse sarjan kaikki henkilöt ja kirjoittaa puhekupliin tekstattavan tekstin. Seitsemän avustajaa piirtää taustoja, tekee tutkimustyötä ym. 1940-luvulta lähtien on Remi värittänyt, muutellut ja piirtänyt uudestaan vanhoja Tintti-albumeja. Tintti neuvostomaassa, jota aikoinaan arvosteltiin mm. pahojen asiavirheiden vuoksi, on pidetty poissa kaupallisesta levityksestä. Myöhemmin Remin kunnia-asiana oli oikeiden tietojen antaminen ja oikean näköisten miljööiden luominen, oli sitten kysymys Chaco-sodasta (Särkynyt korva), Kiinan tilanteesta (Sininen lootus) tai Etelä-Amerikan sotilasvallasta (Picarot).

Georges Remi kertoo, että kaikkein rakkain Tintti-albumi hänelle on Tintti Tiibetissä. Siihen liittyy seuraava tarina:

Remi tapasi 30-luvulla Brysselissä kiinalaisen taideopiskelijan Tshang Tshongjenin ja piirsi pian albumin Sininen lootus, jonka tekemisessä Tshang hieman auttoi. Tässä seikkailussahan Tintti ystäväystyy Tshang Tshongjen -nimisen pojan kanssa.

Kiinalainen matkusti kotiin ennen toista maailmansotaa, ja yhteys katkesi. Remi etsi myöhemmin ystävänsä ja antoi Tshangin esiintyä jälleen albumissa Tintti Tiibetissä, jossa pojalla on aivan keskeinen sija. Remi jopa kävi Formosalla löytämättä ystävänsä. Eräänä päivänä hän kysyi Brysselin erään kiinalaisravintolan isännältä:

- Tiedän että kiinalaisia on 800 miljoonaa. Mutta tunnetteko te erään Tshang Tshongjenin?

- Hän on veljeni paras ystävä, vastasi mies.

Tshang Tshongjen on nykyään Shanghaiin taideakatemiaan johtaja Kiinan kansantasa-vallassa. Hän on kutsunut Remin vierailulle Kiinaan ja tämä on jo alkanut opiskella kieltä ...

(Tiedot saatu pääasiassa Bengt Nordelin ja Magnus Knutssonin artikkeleissa Dagens Nyheterissä)

Hank Ketcham (56), "Ville Vallattoman" (Dennis the Menace) piirtäjä, joka on asunut viimeiset 17 vuotta Genevessä, Sveitsissä, on päättänyt palata takaisin Kaliforniaan, Yhdysvaltoihin. Syynä elinkustannusten voimias nousu Euroopassa sekä se, että hän pelkää "Ville Vallattoman" alkavan pian saada eurooppalaisia vaikutteita. Näyttäisi oudolta, jos tyyppillisen amerikkalaisen perheen ruokapöytään ilmestyisi punaviinipullo tai ranskanleipäpatonki.

Harold Gray kuuluisasta sarjakuvaklassikosta "Little Orphan Annie" on tehty musiikkinäytelmä, joka saanee pian ensi-iltansa Broadwaylla. Pääosissa esiintyvät 13-vuotias Andrea McArdle Pikku-Annina, Reid Shelton "Daddy Warbucksin" roolissa sekä tekarotuinen koira Sandy. Tuottajana debytoi tunnettu elokuva- ja teatteriohjaaja Mike Nichols.

Myös Englannissa on tehty suositusta sarjakuvasta näytelmä. Kyseessä on Bill Tidyn "The Fosdyke Saga" Daily Mirror-lehdestä. Alan Platerin ja Bill Tidyn teatterisovitus saavutti Lontoon the Buch-teatterissa suuren arvostelu- ja yleisömenestyksen ja näytelmä jatkaa nyt muissa teattereissa. "The Fosdyke Saga", jota tiittävästi ei vielä löydy mistään suomalaisesta sanomalehdestä, on esitelty Sarjainfossa 1/1974.

TINTTI TUTKIMUS

Prof. Matti Kuusen johtamassa suomalaisen ja vertailevan kansanrunoudentutkimuksen seminaarissa pidettiin 29. maaliskuuta esitelmä otsikolla "Tintin seikkailut". Eija Björkmanin ansiokas yleisesitys todettiin hyväksi pohjaksi vastaiselle erityistutkimukselle, onhan tämä ensimmäinen suomenkielinen laajempi tutkimus aiheesta. Liite- ja näytesivuihin 22-sivuinen esitelmä käy läpi oman tehtävänasettelun, Tintin seikkailujen historian, juonen rakenteen (periodijaottelu, pääjuoni), pääjuonen henkilöt, huumorin, piirrostyylin (uudelleenpiirtäminen) ja Tintin seikkailujen ideologian. Esitelmä on nähtävissä seuran arkistossa.

english summary

Sarjainfo 1977:1. Published B

Sarjainfo 1977:1. Published by the Finnish comics society, Box927,SP-00101 Helsinki 10 Finland. Membership fee 20 Fmk (under 18 years 10 Fmk). Postal account 35164-9.

From the contents:

- Pekka Tuliara: Antti Puhhaara, an old finnish hero of fairy-tales and comic book, now even in a movie.
- A french student has chosen the finnish comic strip to prepare his M.A.. Patrice Boyer tells about his work.
- How does a graphic cooperative work? Käyttökuvä is the first one of its kind in Finland.
- Portrait of a young cartoonist: Mauri Kunnas, now having his own page in Suomen Kuvalehti, is yet a pioneer in the finnish underground comics.

- Helsinki's special libraries reviewed: the America Center, the British Council, DDR Kulturzentrum, Deutsche Bibliothek and others.

Report by Juhani Tolvanen.

- Magnus Knutsson, newspaperman and leading guy of the fandom in Sweden (Seriefrämjandet), paid us a visit.

Article by Jukka Rielakki.

- Bits and piecec:

- The U.N. special organisation Unesco tells about its work and goals with the help and the form of the comic strip.

- No use investing in paintings, jewelry and (full) bottles of wine, not only, at least: old comic books are equally lucrative. The Business Week-magazine tells us that the best items can reach \$ 5000.

- In the States a comic book must reach 150 000 copies to be a bestseller. Compare this with the million copies of Superman in its best days.

- H. Paymans, a dutch scholar, has published a research based on the comic strip "Buck Danny" by Charlier and Hubinon, "Propagandist aspects of Modern Comic Books"